

Білак Н.І.

*Національний університет «Одеська юридична академія», аспірантка
кафедри морського та митного права, головний спеціаліст-юрисконсульт
відділу правового забезпечення Південної митниці*

ОБ'ЄКТИВНА НЕОБХІДНІСТЬ ІСНУВАННЯ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ПЕРЕМІЩЕННЯ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ

Під впливом розвитку глобалізаційних процесів Україна взяла напромак на по- будову дієвого механізму гарантування та охорони прав на об'єкти інтелектуальної влас- ності. Історично склалося так, що змістом даного механізму є переважно норми цивіль- ного права і заснована на них діяльність суб'єктів цивільно-правових відносин. Однак, міжнародний досвід свідчить про необхідність активізації участі державних органів у процесі охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності.

Слід відмітити, що митні органи є першим ефективним бар'єром в загальній сис- темі протидії порушенням прав інтелектуальної власності, на які покладається функ- ція сприяння захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України. В зв'язку з цим, необхідно дослідити об'єктивну необхідність існування такого режиму, як переміщення через митний кордон України об'єктів інте- лектуальної власності.

Існує багато різноманітних підходів до визначення такого поняття як режим, деякі автори його ототожнюють з поняттям «правовий режим» та «адміністративно-правовий режим».

Так, автори юридичної енциклопедії під режимом розуміють встановлений наці- ональними законодавствами і нормами міжнародного права порядок у суспільних від- носинах.

Правовий режим визначають як особливий порядок законодавчого врегулюван- ня діяльності, дій чи поведінки фізичних і юридичних осіб у різних сферах суспільних відносин або на певних об'єктах, який охоплює встановлення механізму забезпечення фактичної реалізації системи стимулів, нормативів, гарантій, заборон, зобов'язань, об- межень, а також їх компетентне виконання, застосування заходів примусу і притягнення винних до відповідальності.

Адміністративно-правовий режим – це поєднання адміністративно- правових за- собів регулювання, що проявляється в централізованому порядку, імперативному методі правового впливу та юридичній

нерівності суб'єктів правовідносин.

Правові режими можна класифікувати за різними ознаками, зокрема, за маш- табом волі громадян і організацій у використанні своїх можливостей для реалізації суб'єктивних прав (пільгові, обмежуючі); глибиною змін у конституційному статусі громадян і організацій (звичайні та надзвичайні); часом і територією їх дії (постійні, ко- роточасні, ситуаційні (надзвичайний стан); окремими об'єктами (заповідників, отрути та ін.); видами діяльності (оперативно-розшукової, окремих видів підприємницької ді- яльності та ін.).

У створенні та здійсненні адміністративно-правових режимів, крім нормативно- правової, велике значення мають організаційна і матеріально-технічна підсистеми.

Організаційна підсистема обслуговує діяльність органів виконавчої влади (їх по- садових осіб), які повинні забезпечити додержання встановлених заборон та обмежень і виконання покладених на громадян та юридичних осіб обов'язків.

Організаційна інфраструктура забезпечує реалізацію встановлених режимних пра- вил. Це спеціальні режимні органи, які утворені з урахуванням змісту і особливостей того чи іншого адміністративно-правового режиму (прикордонні війська, митні органи, тим- часові адміністрації та ін.) і комплектуються спеціально підготовленим особовим скла- дом, забезпечуються необхідними фінансовими і матеріально-технічними ресурсами.

В будь-якому випадку своєрідність режиму, правового чи адміністративно- правового режимів проявляється в особливому порядку виникнення і формування змісту прав і обов'язків учасників адміністративно-правових відносин та їх здійснення, наявності специфічних санкцій, особливих засобах їх реалізації, а також в дії єдиних принципів, загальних положень, які поширюються на дану сукупність правових норм.

Існування правового режиму переміщення об'єктів інтелектуальної власності че- рез митний кордон України продиктовано рядом об'єктивних факторів, які полягають в наступному.

Конституція України гарантувала громадянам свободу літературної, художньої, наукової і технічної творчості, захист інтелектуальної власності, їхніх авторських прав,

моральних і матеріальних інтересів, що виникають у зв'язку з різними видами інтелек- туальної діяльності.

Крім цього, належна правова охорона інтелектуального капіталу є

найважливішою передумовою забезпечення подальшого сталого соціально-економічного і культурного розвитку країни, високотехнологічному експорту якісної продукції та прямим іноземним інвестиціям. Необхідність існування зазначеного режиму обумовлена міжнародними зобов'язаннями держави у сфері інтелектуальної власності.

Таким чином, вважаємо, що неспроможність держави забезпечити належний захист прав власності негативно впливає на імідж України, у зв'язку з чим, головною метою впровадження режиму переміщення через митний кордон України об'єктів інтелектуальної власності повинен бути захист прав інтелектуальної власності, дотримання міжнародних стандартів захисту, що мають підтримуватися в усіх країнах.